

Nr 264.

Av herrar von Friesen och Swedberg, *angående vissa anslag under fjärde huvudtiteln m. m.*

De avsevärt ökade kostnader för arméns materielanskaffning, som försvarsministern i år föreslagit under fjärde huvudtiteln, måste självfallet framtinga stark begränsning i anslagshöjningarna av icke automatisk natur för andra ändamål. Det är också naturligt, att föreslagna anslagshöjningar för de sistnämnda helt motverkats genom vissa minskade anslag. Vi nödgas dock ifrågasätta, om denna i och för sig beaktansvärda strävan efter jämvikt mellan anslagsposterna kommit till uttryck på ett sätt, som i alla avseenden bäst gagnar försvarets effektivitet. Vi åsyftar närmast den restriktiva ståndpunkt, som departementschefen, i likhet med föregående år, å ena sidan intagit till frivilligförsvarets framställningar om medelsökning — delvis även sådan av automatisk natur — och den relativa frikostighet, med vilken å andra sidan höjning ägt rum av åtminstone vissa anslagsposter, vilkas motsvarande betydelse ur allmän försvarssynpunkt kan ifrågasättas.

Med hänsyn till det frivilliga försvarets stora betydelse, inte minst ur psykologisk synpunkt, och av motsvarande skäl i övrigt, som framlades i motionerna vid 1952 års riksdag nr I: 332 och II: 435, föreslår vi ett antal nedan specificerade anslagsökningar i förhållande till de förslag, som framläggs i propositionen, vilka kostnadsökningar uppgå till sammanlagt 725 000 kronor.

På grund av det ekonomiska läget bör kostnadsökningen — enligt samma principer som tillämpats av departementschefen — motverkas genom minst motsvarande reducering av visst eller vissa andra anslag. Vid ett övervägande av olika möjligheter härtill har vi uppmärksammat, att departementschefen helt godtagit civilförvaltningens hemställan om en höjning av anslaget till reseersättningar m. m. med inte mindre än 2 000 000 kronor till 12 500 000 kronor. Vi anser det vara möjligt att utan påtaglig olägenhet för verksamheten inom armén genom restriktiva åtgärder i fråga om resornas omfattning begränsa anslagsökningen till 1 000 000 kronor. Därigenom uppstår en besparing på denna punkt på 1 000 000 kronor.

Det framstår vidare som i hög grad angeläget — särskilt viktigt i samma mån som försvarsutgifterna kraftigt stiger — att fjärde huvudtiteln inte tynges av utgifter, som sakligt sett hör samman med andra huvudtitlar. Detta gäller, såsom arméchefen påpekar, avsevärda utgifter för reparation. Vi delar helt departementschefens betänkligheter mot att armén med

Bihang till riksdagens protokoll 1953. 4 saml. Nr 264—269.

hänsyn till hästaveln skall inköpa flera hästar än som motsvarar behovet och utgår ifrån att de ytterligare överväganden, som måste föregå frågans lösning, skall, i samråd med chefen för jordbruksdepartementet, medhinnas till innevarande höst, varför frågans avgörande bör uppskjutas till höstriksdagen. Av arméchefen beräknad årlig besparing uppgår till minst 470 000 kronor, därest armén befrias från sina nuvarande extra åligganden i hästavelns tjänst.

Utgifter av sådan principiell natur att de ej hör hemma under fjärde huvudtiteln är kostnaden för omskolning av i militärtjänst skadade personer, som rätteligen — såsom också tidigare ifrågasatts — bör överflyttas till femte huvudtiteln. Anslaget utgör 180 000 kronor.

Av samma art är anslaget till ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring. Även detta anslagsbelopp, kronor 12 500 000, bör överflyttas till annan huvudtitel.

Bortsett från de här ifrågasatta omföringarna av vissa anslagsposter skulle ett bifall till av oss nedan gjorda förslag medföra en besparing under försvarshuvudtiteln på sammanlagt i runt tal 775 000 kronor (1 000 000 + 500 000 — 725 000 = 775 000 kronor).

Den oavåtliga och snabba ökningen av flertalet försvarsanslag understryker angelägenheten av att sådana åtgärder snarast vidtages, vilka kan vara ägnade att avsevärt minska omkostnaderna på andra poster utan att nedsätta effektiviteten. Vi utgår från att departementschefen håller bland annat denna synpunkt i sikte vid utarbetandet av den i utsikt ställda (s.15) särskilda propositionen rörande försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning. Vi förväntar oss också, att av överbefälhavaren omnämnda (s. 5) förslag till organisatoriska förändringar, ägnade att efter hand medföra besparingar, görs till föremål för oavåtlig uppmärksamhet och framläggs för riksdagen med all den skyndsamhet som är möjlig.

I detta sammanhang kan vi slutligen inte undgå att fästa uppmärksamheten på att behovet av en ny samfäll plan för totalförsvarets fortsatta utbyggnad syns oss allt mera trängande, ju mera de totala försvarsutgifterna tenderar att stiga. Förberedande åtgärder för att uppgöra en dylik samfäll försvarsplan bör enligt vår mening redan under närmaste framtid vidtas.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte besluta

att anslaget under Reseersättningar m. m. upptages till kronor 11 500 000,

att beslut om arméns inköp av varmblodiga hästar uppskjutes till höstriksdagen och då inskränkes till verkliga behovet, varigenom anslagsposten sjunker med omkring 470 000 kronor,

att följande anslag till olika grenar inom försvarets frivilliga organisationer erhåller nedan angivna storlek:

- a) 37. *Hemvärnets avlöningar* (s. 90). Anslaget höjes i enlighet med civilförvaltningens förslag med 120 000 kronor till 565 000 kronor;
- b) 38. *Hemvärnets omkostnader* (s. 93). Anslaget höjes i enlighet med civilförvaltningens förslag med 55 000 kronor till 635 000 kronor;
- c) 40. *Hemvärnets övningar* (s. 95). Anslaget höjes med delvis beaktande av civilförvaltningens förslag med 100 000 kronor till 1 650 000 kronor;
- d) 41. *Hemvärnets tygmateriel m. m.* (s. 96). Anslaget höjes för att delvis tillgodose önskemålet om ökad tilldelning av övningsammunition med 100 000 kronor till 4 100 000 kronor;
- e) 42. *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* (s. 97). Anslaget höjes i enlighet med civilförvaltningens förslag med 25 000 kronor till 2 325 000 kronor;
- f) 43. *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* (s. 99). Anslaget höjes med omkring en tredjedel av vad överstyrelsen för Svenska röda korset hemställt om eller med 50 000 kronor till 90 000 kronor;
- g) 44. *Frivilliga djursjukvården i krig* (s. 99). Anslaget höjes i enlighet med civilförvaltningens förslag med 15 000 kronor till 30 000 kronor;
- h) 45. *Frivilliga skytteväsendets befrämjande* (s. 100). Anslaget höjes i enlighet med civilförvaltningens förslag med 135 000 kronor till 1 860 000 kronor;
- i) 47. *Lottaorganisationen* (s. 227). Anslaget höjes med hälften av vad civilförvaltningen föreslagit eller med 125 000 kronor till 725 000 kronor; samt

att i övrigt måtte beaktas vad i motionen anförts rörande vikten av besparingar, bl. a. genom en snar reform av den militära förvaltningsorganisationen.

Stockholm den 27 januari 1953.

Bertil von Friesen.

Ruben Swedberg.
